

Азәрбајчан дили вә әдәбијјат тәдриси

„Азәрбајчан мәктәби“
журналына әлавә

Хəбəрлəр, мəлүматлəр

ШУШАДА ВАГИФ ПОЕЗИЈА КҮНЛƏРИ

Һәр ил ијун ајынын сон һəфтəсиндə Шуша эсл бəјрам тəнтəнəси ичəрисиндə олур. Эсасы 1982-чи илдə гојулан Вагиф поезија кۈнлəринə кəлəнлəр исə нə дəвəт кəзлəјир, нə дə чəғырыш. Чыдыр дۈзۈнə һамы бир мəрам, бир мəсəдлə кəлир: Бəјۈк Молла Пənah Вагифин шe'рлəринин истисинə гызынмаға. Поезија кۈнлəриндə иштирак етмəјə кəлən гонаглəр вə шушалылар һər ил бир јенилијин шаһиди олурлар.

Х. Н. Натəванын, Ү. Һачыбəјовун, Бۈлбۈлۈн абиделəрини зијарəт едən гонаглəр эввəлчə вахтилə М. П. Вагифин дəрс дедији мəдрəсəнин гаршысына топлашырлар. Бурада «Мəрасимлəр еви»нин ачылышы олур. Азəрбajчан Јазычылар Иттифагынын катиби, «Азəрбajчан» журналынын редактору Чабир Новруз гырмызы ленти кəсир. Гонаглəр ичəри дахил олурлар. Бурада онлара абидəнин бəрпасы барədə этрафлы мəлүмат верилир. Бəјрам иштиракчылары М. П. Вагифин мəгбərəси гаршысында кۈл-чичək дəстəлəri илə гаршыланырлар.

Вагиф поезија бəјрамыны кириш сөзۈ илə Азəрбajчан КП Шуша Ражон Комитəсинин биринчи катиби Н. Ə. Һачыјев јолдаш ачыр. Сəз шаир Чабир Новруза верилир. О дејир:

Нечə илдир Азəрбajчанын һəм чоғрафи, һəм дə мənəви мənəда эн уча нөгтəлəриндən бириндə, мэдəнијјəтимизин гəдим вə эдəби мəр-

кəзлəриндən олан, бабаларымызын дили илə десək, мөһтəшəм Шуша галасында вə шe'р, сənət јурду Газахда Вагиф ады илə бағлы шe'р бəјрамы кечиририк. Нечə илдир ки, бир эн'энə олараг ијул ајынын ахырынчы һəфтəсиндə тарихлəрин шаһиди Чыдыр дۈзۈнə—өлмəз сənət-карымыз Вагифин һۈзуруна топлашыр, биз шаирлəр чəсарəт едиб она шe'р охујур, мəзары өнۈндə еһтирам вə мəһəббəтлə баш əјирик.

Гафгазда, бəлкə дə бۈтۈн өлкədə шаирлəрə учалдылан эн эзəмəтли абиделəрдən бири олан Вагиф мəгбərəси өнۈндə дурмаг, Шушаја галха-галха зəрифлик вə мۈдриклик мۈчəссимəси хан гызы Натəванын доғма нəфəсини дۈјмаг, эфсанəви Иса булағынын зۈмзۈмəсинə гулаг асмаг, улу торпағымыз Гарабағы сəјр етмək, эзиз шушалыларла тəмасда олмаг, орада, о уча мəмлəkəтдə достлуг вə гардашлығын кۈчۈнۈ бир даһа һисс етмək инсана руһ, ганад верир, онун гəлбинин бۈтۈн теллəрини еһтизаза кəтирир.

Вагиф шe'р бəјрамы илдə бир дəфə олур. Бунун бۈнөврəси Вагифин нəһəнк вə эзəмəтли мəгбərəси ачылан кۈн—14 јанвар 1982-чи илдə гојулду. О тарихи кۈнۈн иштиракчыларындан бири дə мən идим. Шушаја сакит гушбашы, сон дэрəчə шəффаф гар јағырды. Мəгбərəнин ачылышына кəлən минлəрлə адамын үстۈ-башы ағаппаг ағармыш-

ды. Гочаны чавандан, аһылы чаһылдан ајырмаг гејри-мүмкүндү. Лакин нә көјдөн кур, нә арамсыз төкүлөн сојуг гар, нә дә Шуша дағларынын шахтасы, сојуғу адама азча да олсун тә'сир етмирди. Чүнки биз өз одлу-аловлу сәтирләри илә гәлбимизи исиндирән, вәтәндаш һәрарәтли бир сәнәткарын, улу бабамыз Вагифин сәчдәсинә кәлмишдик. О гарлы-шахталы күндә, о әзәмәтли мәгбәрә өнүндә дурдуғум вахтда мәнә елә кәлирди ки, нәинки саатларла, һәтта күнләрлә бах, елә белә, бу гар јаға-јаға Вагифин һүзүрунда дурсан, онун кешијини чәк-сән, бу чүр сојугда сәнә һеч нә олмаз, әксинә, гәһрәман әчдадынын кешијини чәкә-чәкә сән мәтинләшәр, мөһкәмләнәр, бах, елә башы көјләрә диранән бу мәгбәрә кими өзүн дә әбәдиләшәрсән. Бир дә ону дүшүнүрдүм ки, Вагиф дүңја дурдугча, Азәрбајчан торпағы халгы јашадыгча бәргәрардыр, чанлыдыр, һәмишәјашардыр. Һәм дә фикирләширдим ки, Вагиф тәкчә бајрамдан-бајрама, јубилејдән-јубилејә хатырланан шаирләрдән дејилдир. Онун поезијасы илә көрүш һәмишә мә'нәви тәнтәнә, севинч, дахили зәнкинләшмәдир.

Нијә биз Вагифи бу гәдәр дәрин мөһәббәтлә севирик; нијә онун сәтирләрини чох-чох адлары, шөһрәтләри силиб-сүпүрән, архивләрә туллајан заман солдуруб саралда билмир; нијә халгымыз, партијамыз, дәвләтимиз Вагифин әдәби ирсини бу гәдәр јүксәк гијмәтләндирир, адыны әбәдиләшдирир, шәрәфинә белә мөһтәшәм мәгбәрә учалдыр, ады илә бағлы поезија тәнтәнәләри кечирир? Бунун сәбәби Вагиф сәнәтинин даими мүасирлији вә хәлгилијиндәдир. О, бүтүн чаны, руһу, ганы илә Азәрбајчан шаири олмуш, јеканә илаһи гүввәни—булаг сују кими тәмиз, ана сүдү кими мүгәддәс ана дилимизи учалтмыш, она баш әјмишдир. Шаир өмрүнү доғма дилинин чичәкләнмәсинә, зәнкинләшмәсинә, сафлашмасына һәср етмиш, бу јолда тарихи рол ојна-

мышдыр. Вагиф о шаирләрдән, сөз усталарындан олмушдур ки, өз дилини бәјәнмәјәнләрә, онун гүввәсинә инанмајанлара, она һәгарәтлә баханлара, әрәб вә фарс тә'сириндә јазанлара Азәрбајчан дилинин дүнјанын ән гүдрәтли, ән гәдим вә ән е'чазкар дилләриндән бири олдуғуну сүбүт етмишдир:

Хумар-хумар бахмаг көз

гајдасыдыр,

Лаләтәк гызармаг үз гајдасыдыр,

Пәришанлыг зүлфүн өз гајдасыдыр,
Нә бади-сәбадан, нә шанәдәндир.

Вагиф ону да өз јарадычылыгы илә бир даһа сүбүт етмишдир ки, бәшәр зәкасынын елә чәтин вә мүрәккәб фикирләри јохдур ки, Азәрбајчан дилиндә ифадәсини, јүксәк бәдии һәллини тапмасын. Дөврүн, зәманәнин, јашадығы әсрин, үмумијјәтлә, һәјатын дәрин гатларыны ачан, Азәрбајчан поезијасынын тәк-раролунмаз нүмунәләриндән бири олан «Көрмәдим» ше'рини хатырлајын.

Вагиф халглар достлуғунун, милләтләр бирлијинин, бејнәлмиләллийин нәғмәкары иди. О, әсрләрлә гоншу, үрәји, чаны бир олан Азәрбајчан, ермәни, күрчү халгларынын гәдим вә сарсылмаз достлуғуну тәрәннүм етмиш вә алгышламышдыр...

Сон дәрәчә рәмзи вә ганунаујғун һалдыр ки, бөјүк шаир мөһз Гарабағда, достлуг вә гардашлыг дијарында ујујур. Бурада узун илләрдир ки, үрәји, диләји, әмәји, истәји бир олан Азәрбајчан вә ермәни халглары үрәк-үрәјә, чийин-чийинә чалышыр, ишләјир, гуруб-јарадырлар. Бу нәғмәкар вә шаиранә торпагда һәмишә олдуғу кими, јенә дә сөз усталары јазыб-јарадырлар. Онлар өз әсәрләри илә Гарабағы шөһрәтләндирир, достлуғу, гардашлыгы тәрәннүм едирләр. Онларын иши, әмәји, достлуғу, јарадычылыгы Вагифин хатирәсинә ән көзәл абидәдир.

Ахырда шаирләр, Шушада фәалијјәт көстәрән «Вагиф чешмәси» әдәби бирлијинин үзвләри чыхыш етдиләр.